

Analiza modela održivosti organizacija civilnog društva na primjeru Španjolske i Finske

Zašto Španjolska i Finska?

Savez udruga za autizam Hrvatske je u proteklih nekoliko godina koristio priliku da se upozna s različitim modelima rada organizacija koje djeluju u području autizma diljem Europe. S ciljem stvaranja ove analize i dokumenta posebno će se istaknuti dva modela podrške organizacijama koje rade u području autizma. Španjolska i Finska.

Iako je SUZAH surađivao zadnjih par godina i s organizacijama iz drugih zemalja EU i regije, posebno su istaknute ove zemlje iz nekoliko razloga. Prvi razlog je činjenica da je SUZAH-ov tim posjetio ove dvije zemlje relativno nedavno s ciljem transfera znanja te je s organizacijama iz Španjolske i Finske ostvarena i projektna suradnja, ali i suradnja oko definiranja nekih javnih politika koje je SUZAH zagovarao u proteklom razdoblju. Tu se posebno ističe suradnja s španjolskim organizacijama Autismo Burgos i Autismo Sevilla koje su SUZAH-u ustupale i svoje materijale te sektorske analize.

Drugi razlog odabira ove dvije zemlje je njihova geografska udaljenost, kulturološke razlike i političke specifičnosti. U slučaju Španjolske radi se o mediteranskoj zemlji, izuzetno tople klime sa snažnim uslužnim sektorom i velikom populacijom od gotovo 50 milijuna stanovnika koncentriranom oko nekoliko značajnih urbanih centara diljem zemlje. Uz to, važno je dodati i činjenicu da Španjolska započinje svoj značajni razvoj i otvaranje iz svojevrsne političke izolacije početkom 80-tih godina prošlog stoljeća od kada razvija svoje demokratske institucije i prakse.

U slučaju Finske radi se o nordijskoj zemlji na samom sjeveru Europe, značajno oštrije i hladnije klime koja broji oko 5,5 milijuna stanovnika. Velik dio populacije koncentriran je na samom jugu zemlje oko glavnog grada Helsinkija dok je sami sjever zemlje izuzetno rijetko naseljen. Zemlja ima snažnu demokratsku tradiciju koja seže iz perioda nakon I. Svjetskog rata, dakle duže od 100 godina.

Treći razlog je činjenica je kroz svoja studijska putovanja SUZAH tim imao priliku posjetiti organizaciju iz puno brojnije Španjolske koja djeluje u relativnom malom urbanom centru grada Burgosa i koja je fokusirana na pružanje usluga te s druge strane posjetiti saveznu organizaciju iz populacijski manje Finske koja djeluje iz glavnog grada Helsinkija. Pretpostavka je da ovakva raznolikost u samo dva primjera daje dobar pregled različitih modela rada nevladinih organizacija u području autizma.

U konačnici, četvrti razlog korištenja ova dva primjera je činjenica da se modeli podrške u velikom broju stvari podudaraju ukazujući na činjenicu da zaista postoji „dobar“ model podrške na što će se ovaj dokument osvrnuti u svojem zaključku.

Španjolski sustav podrške

Španjolska je podijeljena na 17 autonomnih zajednica, svaka sa svojim službama socijalne skrbi. Pružanje socijalnih usluga u Španjolskoj visoko je decentralizirano budući da Ustav ovlasti u ovom području daje regijama (autonomnim zajednicama). Te autonomne zajednice odgovorne su za pružanje socijalnih usluga, uključujući financijsku potporu i beneficije. Oni upravljaju i distribuiraju sredstva koja dodjeljuje središnja vlada. Svih 17 autonomnih zajednica ima svoje zakone o socijalnim uslugama; i dok svi ti zakoni dijele neke zajedničke značajke, pravna je raznolikost rezultirala velikim razlikama u organizaciji socijalnih usluga.

Trenutačno ne postoji nacionalno zakonodavstvo o ovom pitanju niti minimalni standardi koji bi mogli jamčiti jednakost usluga u svim regijama. Autonomne zajednice donose vlastite zakone i propise u području socijalnih usluga, koji definiraju njihova vodeća načela, beneficije i usluge. Regionalni propisi razlikuju se u pogledu uvjeta pristupa uslugama i pogodnostima. Kao rezultat različitih regionalnih propisa, postoje važne razlike u dostupnosti socijalnih usluga u različitim autonomnim zajednicama i unutar njih, jer ne postoji zajamčeni donji prag usluga. Mnoge usluge i naknade nisu zajamčene, tj. njihovo učinkovito pružanje ne ovisi samo o podnositeljevom ispunjavanju relevantnih regulatornih zahtjeva, već i o dostupnosti potrebnog proračuna.

Središnja vlada može intervenirati u slučaju javljanja društvenih problema koji zahtijevaju širu perspektivu i postoje u više od jedne regije, ali poštujući nadležnosti autonomnih zajednica. Središnja vlast može dodijeliti sredstva kroz nacionalne programe, ali samo u slučajevima kada se sredstva ne mogu osigurati regionalno.

Nacionalni institut za socijalnu sigurnost (*Instituto Nacional de la Seguridad Social, INSS*) je središnja vladina agencija odgovorna za upravljanje naknadama i uslugama socijalne sigurnosti u Španjolskoj. Uredi za socijalno osiguranje (*Oficinas de la Seguridad Social*) lokalne su podružnice ili uredi INSS-a. Ti uredi vode administrativne procese vezane uz socijalne naknade, uključujući invalidnine. Oni primaju prijave, pregledavaju dokumentaciju, procjenjuju ispunjavanje uvjeta te dodjeljuju financijsku pomoć osobama koje ispunjavaju uvjete.

Unutar svake autonomne zajednice službe socijalne skrbi (*Servicios Sociales*) igraju ključnu ulogu u pružanju financijske pomoći i socijalnih naknada. Te su službe odgovorne za procjenu prihvatljivosti, obradu zahtjeva i pružanje informacija i podrške u vezi sa socijalnim naknadama i programima pomoći.

Sustav javnih socijalnih usluga u Španjolskoj uključuje niz beneficija i usluga. **Usluge koje se pružaju usmjerene su na sedam tema koje odgovaraju različitim društvenim potrebama:**

- 1) informiranje, usmjeravanje, savjetovanje i dijagnoza;
- 2) neovisan život, podrška u domu i odmor od skrbi;
- 3) intervencija i potpora obitelji;
- 4) intervencija i zaštita maloljetnika;
- 5) zbrinjavanje djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi;
- 6) prevencija socijalne isključenosti;
- 7) pravna zaštita.

Financijske potpore i socijalne beneficije za osobe s invaliditetom prvenstveno pruža sustav socijalne sigurnosti, a njima upravlja Nacionalni institut za socijalnu sigurnost (*Instituto Nacional de la Seguridad Social, INSS*) i službe socijalne skrbi svake autonomne zajednice. **Neke financijske beneficije i naknade uključuju:**

- **Invalidnina** (*Prestación Económica por Incapacidad Permanente*): ovo je mjesečna novčana naknada koja se daje osobama s invaliditetom kojima je priznata razina invaliditeta, a iznos naknade ovisi o stupnju invaliditeta.
- **Naknada za njegu i uzdržavanje** (*Prestación por Dependencia*): namijenjena je potpore osobama sa značajnim invaliditetom u njihovim svakodnevnim životnim aktivnostima. Naknada pruža financijsku pomoć za pokrivanje troškova osobne asistencije, prilagodbe doma i drugih potrebnih usluga podrške. Visina naknade utvrđuje se na temelju procijenjenog stupnja ovisnosti.
- **Porezne olakšice**: obitelji s autističnim djetetom s autizmom mogu imati pravo na razne porezne olakšice u Španjolskoj. To može uključivati odbitke za troškove povezane s invaliditetom, kao što su medicinski troškovi, terapije i obrazovna podrška.

Pružanje usluga mogu provoditi izravno javni subjekti ili privatni subjekti; bilo iz trećeg sektora ili profitne tvrtke koje su podugovorene ili primaju subvenciju:

- Vladine agencije na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini igraju najvažniju ulogu u pružanju usluga autističnim osobama u Španjolskoj. To uključuje odjele za javno zdravstvo, odjele za socijalnu skrb i agencije za osobe s invaliditetom. Nude usluge kao što su procjena i dijagnostika, terapija, obrazovna podrška, radno osposobljavanje i financijska pomoć.
- Razne lokalne udruge i zaklade iz nevladinog sektora usredotočene su na pružanje socijalnih usluga. Nevladine organizacije koje pružaju socijalne usluge mogu primati sredstva s različitih razina vlasti, uključujući nacionalne, regionalne i lokalne vlasti. Ove se potpore mogu dodijeliti za posebne programe, inicijative ili opće operativne troškove. Dostupnost i iznos državnog financiranja može varirati ovisno o regiji i prioritetima vlade. U nekim slučajevima, nevladine organizacije mogu dobiti sredstva putem programa javnog financiranja osmišljenih za podršku socijalnim uslugama i inicijativama. Ovim programima mogu upravljati vladine agencije ili regionalne/lokalne vlasti i mogu pružiti financijsku potporu za specifične projekte ili operativne troškove. U Španjolskoj socijalne usluge za autistične osobe prvenstveno pružaju razne organizacije, udruge i vladine agencije. Neke ključne nevladine, neprofitne organizacije uključene u pružanje podrške i socijalnih usluga autističnim osobama u Španjolskoj su *Confederación Autismo España* (Savez za autizam Španjolske), *Federación Autismo Madrid* (Madridska federacija za autizam) i *Asociación Española de Profesionales del Autismo* (Španjolsko udruženje stručnjaka za autizam).
- Postoje privatni pružatelji usluga koji nude socijalne usluge. Ti privatni pružatelji usluga mogu uključivati terapijske centre, specijalizirane škole, klinike i druge organizacije koje se usredotočuju na podršku osobama s invaliditetom. Privatni pružatelji usluga mogu dobiti sredstva od države u određenim slučajevima. Vlada može sklopiti ugovore s privatnim pružateljima usluga za pružanje određenih usluga ili programa. Ovim ugovorima država pruža financijsku potporu privatnim pružateljima usluga, što može uključivati naknadu za pružene usluge ili subvencije za pokrivanje dijela troškova. Neke autonomne zajednice propisuju prednost neprofitnim organizacijama kod dodjele sredstava za provođenje socijalnih usluga, dok za privatne pružatelje usluga postoje posebni propisi.

Ugovori o socijalnim uslugama u Španjolskoj za pružanje socijalnih usluga uključuju sporazume između državnih tijela i pružatelja usluga, uključujući nevladine organizacije i privatne pružatelje usluga. Ovi ugovori ocrtavaju odredbe i uvjete pod kojima će pružatelj usluga isporučiti određene usluge osobama s invaliditetom. **Ugovori o socijalnim uslugama u Španjolskoj sklapaju se najčešće na sljedeći način:**

1. Vladino tijelo odgovorno za socijalne usluge pokreće proces sklapanja ugovora putem otvorenih natječaja poziva potencijalne pružatelje usluga da dostave prijedloge potencijalnih programa za pružanje socijalnih usluga. U natječaju se navodi opseg potrebnih usluga, kriterije prihvatljivosti, očekivane rezultate i ugovorne uvjete.
2. Pružatelji usluga zainteresirani za pružanje traženih socijalnih usluga podnose svoje prijedloge.
3. Prijedlozi se ocjenjuju na temelju kriterija navedenih u natječaju.
4. Nakon evaluacije prijedloga, vladino tijelo odabire pružatelja usluga koji najbolje ispunjavaju navedene zahtjeve. Odabranim pružateljima dodjeljuje se ugovor. Detalji ugovora se dogovaraju i finaliziraju, uključujući opseg usluga, pokazatelje učinka, trajanje, uvjete financiranja, zahtjeve za izvješćivanjem i sve druge ugovorne obveze.
5. Nakon što je ugovor dodijeljen i potpisan, pružatelj usluga počinje pružati socijalne usluge navedene u ugovoru. Troškovi usluga se pružatelju usluga mogu nadoknaditi na temelju unaprijed definiranih stopa, periodičnih faktura ili postignutih ciljeva.
6. Nadležno vladino tijelo prati učinak pružatelja usluga tijekom trajanja ugovora. To može uključivati redovito izvješćivanje, posjete organizaciji i procjene učinka. Ugovori o socijalnoj službi obično imaju definirano trajanje. Prije isteka ugovora, nadležno tijelo može provesti reviziju kako bi ocijenilo učinak pružatelja usluga i procijenilo daljnju potrebu za uslugama. Ako je program uspješan, može se obnoviti ili produžiti.

- Primjer Autismo Burgos -

Autismo Burgos
Federación Autismo Castilla y León

Početak 2020. godine tim Saveza udruga za autizam Hrvatske posjetio je na studijskom putovanju Autismo Burgos. Ova organizacija izabrana je zbog svojeg renomea na europskoj razini. Preporuka za posjet ovoj organizaciji došla je od Autism Europe, europske krovne organizacije za autizam, koja kontinuirano ističe rad ove organizacije kao dobrog primjera rada u području autizma.

U sklopu trodnevnog posjeta tim SUZAH-a imao je priliku vrlo se detaljno upoznati s radom ove organizacije, posjetiti gotovo sve njihove objekte, razgovarati s generalnim direktorom organizacije, voditeljima određenih odjela unutar organizacije te sudjelovati na jednom redovitom timskom sastanku organizacije.

Autismo Burgos je nevladina organizacija (NGO) smještena u gradu Burgosu, koji se nalazi u regiji Kastilja i León u Španjolskoj. Ova organizacija posvećena je pružanju sveobuhvatne podrške osobama

s autizmom i njihovim obiteljima. S naglaskom na poboljšanje kvalitete života onih koji imaju autizam, Autismo Burgos nudi širok spektar usluga i programa.

Jedna od ključnih usluga koje pruža Autismo Burgos je dijagnostika i savjetovanje nakon dijagnoze. Imaju tim iskusnih stručnjaka koji se specijaliziraju za dijagnosticiranje poremećaja autističnog spektra i pružanje stručnog usmjerenja obiteljima. Kroz temeljite procjene i evaluacije, pomažu u identificiranju jedinstvenih potreba svakog pojedinca, postavljajući temelje za personaliziranu skrb i podršku.

Rana intervencija također je važan aspekt rada Autismo Burgosa. Prepoznaju važnost rane intervencije i nude specijalizirane programe prilagođene razvojnim potrebama male djece s autizmom. Ti programi imaju za cilj promicanje rane komunikacije, socijalnih vještina i kognitivnog razvoja, postavljajući temelje za pozitivan put u njihovim životima.

Psihosocijalna podrška sastavni je dio usluga Autismo Burgosa. Shvaćaju da osobe s autizmom često suočavaju s izazovima u socijalnoj interakciji, regulaciji emocija i vještinama svakodnevnog života. Kako bi se ove područja adresirala, pružaju terapijske intervencije, savjetodavne usluge i programe socijalizacije. Ove inicijative osmišljene su kako bi osnažile osobe s autizmom, poticale njihovu neovisnost i poboljšale njihovu ukupnu dobrobit.

Autismo Burgos također pruža dnevne centre i opcije smještaja za osobe s autizmom. Ovi objekti nude podržavajuće okruženje u kojem pojedinci mogu sudjelovati u značajnim aktivnostima, razvijati vještine svakodnevnog života i uspostaviti socijalne veze. Dnevni centri pružaju strukturirano i inkluzivno okruženje, dok smještajne opcije osiguravaju siguran i udoban životni aranžman za one koji trebaju dodatnu podršku.

Sa stručnim osobljem od otprilike 70 profesionalaca, Autismo Burgos može pružiti usluge za oko 300 korisnika. Tim se sastoji od educiranih nastavnika, psihologa, terapeuta i tehničkog osoblja koji surađuju kako bi pružili sveobuhvatnu skrb i podršku osobama s autizmom i njihovim obiteljima. Njihova stručnost, suosjećanje i predanost ključni su za pozitivan utjecaj na živote onih koje služe.

Autismo Burgos postao je pouzdana i poštovana organizacija u regiji, poznata po svom holističkom pristupu podršci autizmu. Kroz dijagnostičke usluge, programe rane intervencije, psihosocijalnu podršku, posebno obrazovanje i stambene opcije, transformirali su živote brojnih pojedinaca i njihovih obitelji. Autismo Burgos nastavlja igrati važnu ulogu u stvaranju inkluzivnog društva, podizanju svijesti o autizmu i zagovaranju prava i dobrobiti osoba s poremećajem autističnog spektra u Burgosu i šire.

U generalnom opisu svojeg financijskog okvira Autismo Burgos naglašava kako postoje tri jednakomjerna sustava financiranja. Jedna trećina sredstava dolazi od strane državnih izvora, jedna trećina od regionalne i lokalne samouprave te jednu trećinu sredstava organizacija prikuplja od naknada korisnika i njihovih obitelji te donacija građana. Najveću fluktuaciju sredstava Autismo Burgos vidi u trećoj kategoriji, naknadama korisnika i donacijama što izuzetno jasno ukazuje na činjenicu da postoji vrlo snažan sustav nacionalne i lokalne podrške na koji se organizacija oslanja.

Kao što je već navedeno u pregledu financiranja socijalnih usluga u Španjolskoj radi se o izuzetno razrađenom modelu koji ima za cilj odgovoriti na čitav niz potreba ranjivih skupina u zajednici te Autismo Burgos je na nacionalnoj razini u Španjolskoj prepoznata kao organizacija koja iznimno koristi resurse dostupne kroz ovaj financijski sustav podrške.

Važno je istaknuti nekoliko značajnih aspekata održivosti Autismo Burgosa.

- Izuzetno razrađeni sustav financijske podrške te činjenica da je Španjolska država prepoznala specifičnost podrške osobama s autizmom daje organizaciji izuzetnu stabilnost. Osnovne aktivnosti, dakle gotovo 2/3 aktivnosti ove organizacije nisu projektne financirani već postoji jasan kontinuitet financiranja i stalna komunikacija s državnom i lokalnom zajednicom oko cijene usluga
- Autismo Burgos je nositelj ili partner na čitavom nizu EU projekata, od kojih su neki višemilijunski. Ipak, u kontekstu svojeg rada i činjenice da se radi o značajnim iznosima, Autismo Burgos ih ne smatra okosnicom svojeg rada ili čak nekim prioritetom u svojem radu. Ovo se dokazuje i kroz činjenicu da relativno malo administrativno osoblje organizacije izdvaja samo oko 20% svojeg rada za pisanje i administriranje projekata. EU projekti su u kontekstu rada organizacije nadogradnja koja omogućuje testiranje novih modela, komunikaciju sa stručnjacima i suradnicima u širem kontekstu EU, transfer znanja s akademskom zajednicom.
- Izuzetno značajnu ulogu u modelima rada organizacija kao što su Autismo Burgos ima snažna decentralizacija Španjolske. Organizacije civilnog društva koje pružaju usluge su u velikom dijelu svoje aktivnosti usmjereni prema regionalnoj i lokalnoj razini koja ima značajne financijske resurse te snažan interes u tome da te resurse distribuira prema onim organizacijama koje pružaju najkvalitetniju uslugu. Uz to, ovakav model olakšava komunikaciju organizacija koje ne moraju oko pitanja svake usluge komunicirati sa centralnom Vladom i njezinim ministarstvima već s lokalnim donositeljima odluka koji su bolje upoznati s potrebama zajednice. U konačnici, lokalni donositelji odluka imaju veliki interes u propagiranju rada i jačanju ovakvih organizacija koje su prepoznate u lokalnoj zajednici.
- Španjolska država je uložile značajne resurse u provedbu procesa deinstitutionalizacije. Prepoznato je da ovakve organizacije civilnog društva zaista pružaju obuhvatniju i kvalitetniju uslugu nego velike državne ili regionalne institucije te s manje financijskih resursa. Autismo Burgos je početkom 90-tih godina prošlog stoljeća počeo razvijati svoje najznačajnije usluge što se jasno podudara s periodom u kojem je i Španjolska prestala trošiti ogromna financijska sredstva za održavanje institucija i počela ih usmjeravati prema lokalnim organizacijama civilnog društva.

Finski sustav podrške

Od 1. siječnja 2023. godine, reformom socijalnog i zdravstvenog sustava, nadležnost za organiziranje zdravstvenih usluga i usluga socijalne skrbi prenijeta je s općina i općinskih tijela na administrativne regije *Wellbeing services counties (Hyvinvointialueet)*. Za osiguravanje novčanih beneficija i subvencija i dalje ostaje odgovorna KELA (skraćeno od *Kansaneläkelaitos*), finska institucija za socijalno osiguranje i zaštitu. Ovakva je reforma napravljena s namjerom da se sustav skrbi decentralizira, a usluge prilagode potrebama na regionalnoj razini. Prema tome, nadležnost za organiziranje i pružanje navedenih usluga raspodijeljena je na 21 administrativnu regiju. Te su regije osnovane kako bi olakšale planiranje, organizaciju i pružanje usluga socijalne skrbi i zdravstvene zaštite na učinkovitiji i pravedniji način. Svaka regija ima svoje upravno tijelo, poznato kao regionalno vijeće, koje je odgovorno za donošenje odluka i upravljanje regionalnim uslugama socijalne skrbi i zdravstvene zaštite. Unutar svake regije također su

uspostavljene službe za socijalne i zdravstvene usluge, koje rade u suradnji s općinskim tijelima, nevladinim organizacijama i privatnim pružateljima usluga kako bi osiguralo sveobuhvatno pružanje usluga podrške za autistične osobe.

U Finskoj postoji niz tijela i organizacija uključenih u pružanje usluga autističnim osobama. Te se usluge često pružaju zajedničkim naporima među različitim dionicima. Brojne nevladine organizacije u Finskoj posvećene su pružanju podrške autističnim osobama i njihovim obiteljima. Ove organizacije igraju ključnu ulogu u pružanju niza usluga, uključujući informiranje i savjetovanje, zagovaračke aktivnosti, grupe podrške, dnevne programe, radno osposobljavanje, rekreacijske aktivnosti i programe integracije u zajednicu. Primjeri nevladinih organizacija usmjerenih na autizam u Finskoj uključuju *Autismisäätiö* (Finska zaklada za autizam) i *Autismiliitto* (Finski savez za autizam).

Neki uobičajeni izvori financiranja nevladinih organizacija:

Državno financiranje: Nadležna ministarstva ili vladine agencije osigurava programe potpore i subvencije posebno usmjerene na potporu nevladinim organizacijama i organizacijama koje rade s osobama s invaliditetom. Ova se bespovratna sredstva mogu dobiti putem otvorenih poziva za dostavu prijedloga, gdje nevladine organizacije mogu podnijeti prijedloge projekata usklađene s prioritetima vlade. Usklađivanjem svojih usluga s ciljevima javnog sektora i sudjelovanjem u zajedničkim inicijativama, nevladine organizacije dobivaju pristup dodatnim izvorima financiranja, kojima mogu pokriti operativne troškove, razvoj usluga, istraživanja, zagovaračke aktivnosti i izgradnju kapaciteta.

Regionalno financiranje: Regionalna vijeća dodjeljuju sredstva za socijalne usluge unutar svojih regija i mogu sklopiti ugovor o pružanju usluga s nevladinim organizacijama za pružanje specifičnih socijalnih usluga. Nvladine organizacije koje pružaju socijalne usluge, uključujući one usmjerene na područja kao što su zdravlje, invaliditet, mentalno zdravlje i socijalna skrb, mogu se prijaviti za financiranje putem otvorenih poziva za dostavu prijedloga projekata i inovacija ili posebnih programa usmjerenih na nevladine organizacije. Nvladine organizacije odabrane putem natječaja potpisuju ugovor s regionalnim vijećem, kojim se propisuju vrsta i opseg usluga, standardi kvalitete i načini financiranja.

Korporativno financiranje: Mnoge korporacije i tvrtke u Finskoj imaju programe društveno odgovornog poslovanja (DOP) kroz koje dodjeljuju sredstva za rješavanje aktualnih socijalnih pitanja i poboljšanje dobrobiti ranjivih skupina. To može uključivati inicijative kao što je podupiranje obrazovanja i razvoja vještina, promicanje različitosti i jednakosti te pružanje prilika za zapošljavanje i društvenu integraciju. Organizacije za autizam često surađuju s tvrtkama koje su usmjerene na korporativnu društvenu odgovornost ili su zainteresirane za podupiranje inicijativa povezanih s autizmom. Ova suradnja može uključivati, primjerice, financijske doprinose i programe volontiranja.

Financiranje od strane zaklada: U Finskoj postoji nekoliko zaklada i filantropskih organizacija koje podupiru nevladine organizacije koje rade s osobama s invaliditetom. Zaklade često imaju poseban fokus na pitanja povezana s invaliditetom i pružaju financijsku potporu putem bespovratnih sredstava ili financiranja projekata.

Drugi načini financiranja: donacije, crowdfunding, humanitarne akcije, komercijalne aktivnosti, članarine.

Ugovori o pružanju socijalnih usluga sklapaju se između pružatelja usluga (kao što su nevladine organizacije, zaklade ili privatne tvrtke) i regionalnog vijeća odgovornog za socijalne i zdravstvene usluge, a **ostvaruju se kroz nekoliko osnovnih koraka:**

1. Regionalno vijeće procjenjuje potrebe osoba s invaliditetom unutar svoje nadležnosti i na temelju toga određuje vrstu i opseg potrebnih usluga, kao što su dnevni programi, usluge rehabilitacije, stanovanja i osobne asistencije.
2. Regionalno vijeće raspisuje otvoreni poziv za zainteresirane pružatelje usluga, uključujući nevladine organizacije. U pozivu se navode potrebne usluge, standardi kvalitete, kriteriji prihvatljivosti i druge smjernice i uvjeti.
3. Regionalno vijeće evaluira i ocjenjuje dostavljene prijedloge potencijalnih pružatelja usluga, pri čemu se u obzir uzimaju čimbenici kao što su iskustvo organizacije, stručnost, kadrovski kapaciteti, kvaliteta predloženih usluga, isplativost te poštivanje relevantnih propisa i smjernica.
4. Nakon evaluacije regionalno vijeće ulazi u pregovore s odabranim pružateljem usluga. Pregovori uključuju raspravu o odredbama, uvjetima i načinu financiranja za pružanje socijalnih usluga. To uključuje aspekte kao što su ciljevi i opseg usluga, zahtjevi za evaluacijom i izvješćivanjem, mehanizmi osiguranja kvalitete i financijska naknada koja se daje pružatelju usluga.
5. Nakon završetka pregovora regionalno vijeće i pružatelj usluga potpisuju ugovor o uslugama. U ugovoru se navode prava i odgovornosti obje strane, trajanje ugovora, specifikacije usluge i način financiranja. Također opisuje postupke praćenja i evaluacije kako bi se osiguralo da pružene usluge zadovoljavaju dogovorene standarde.
6. Nakon potpisivanja ugovora, pružatelj usluga počinje osiguravati navedene socijalne usluge korisnicima u skladu s uvjetima navedenim u ugovoru.
7. Regionalno vijeće daje financijsku naknadu pružatelju usluga na temelju dogovorenih financijskih aranžmana. Plaćanja se mogu vršiti povremeno ili na temelju isporučenih usluga. Uvjeti plaćanja, postupci fakturiranja i zahtjevi za financijskim izvješćima obično su navedeni u ugovoru.
8. Regionalno vijeće nadzire učinak pružatelja usluga kroz redovite procjene, posjete organizaciji i zahtjeve za izvješćivanjem. To pomaže osigurati da usluge zadovoljavaju potrebne standarde kvalitete i da se dogovoreni ciljevi postižu.

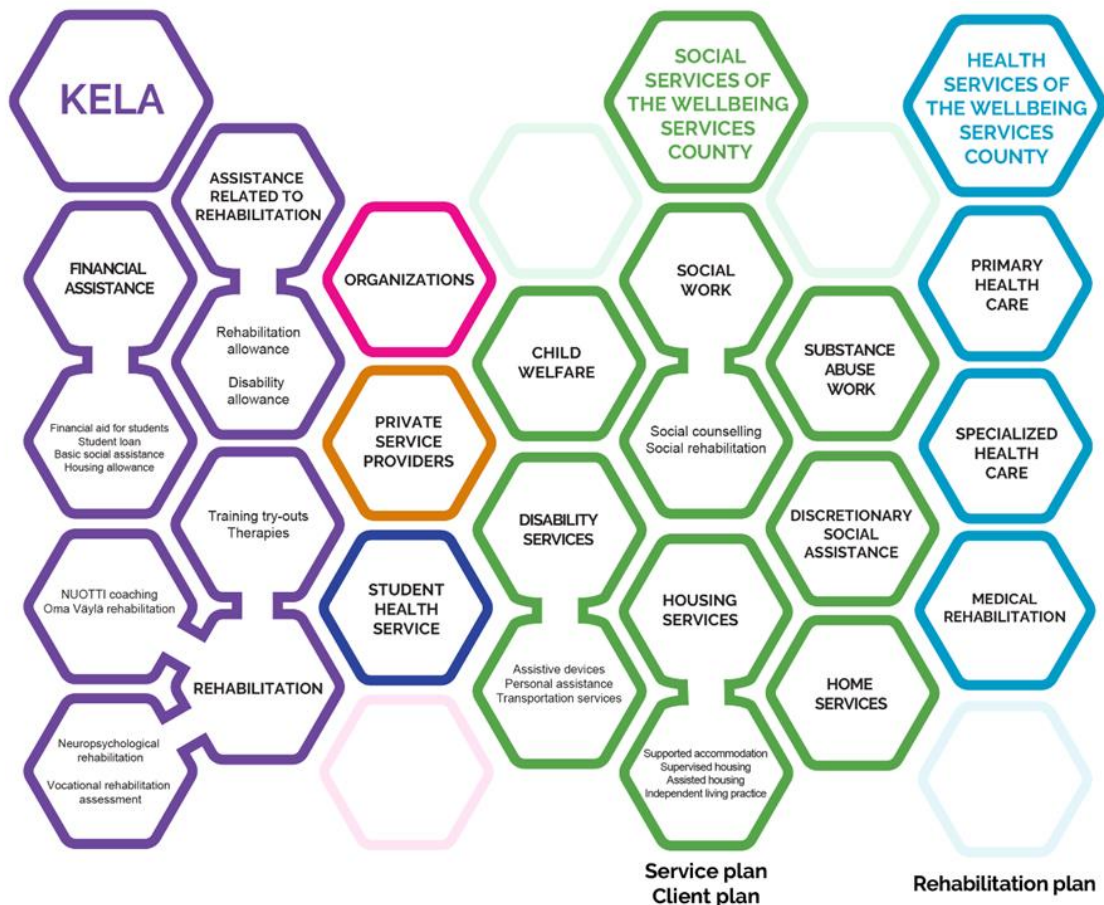
Kako korisnici ostvaruju usluge:

- Potreba za socijalnim uslugama inicira se kontaktiranjem socijalne službe u nadležnoj regiji. Nakon pokretanja predmeta, socijalna služba provodi procjenu potreba za uslugama, sagledavanjem životne situacije korisnika i njegovih potreba za podrškom. Nakon provedene procjene, zajedno s korisnikom i njegovom obitelji izrađuje se plan podrške za korisnika, kao i plan za osiguravanje potrebnih socijalnih usluga.
- Za ostvarivanje prava i usluga u sustavu zdravstva potrebno je imati preporuku liječnika obiteljske medicine, koji osobu usmjerava na interdisciplinarnu procjenu (liječnik, psiholog, radni terapeut i po potrebi drugi stručnjaci), nakon koje se izrađuje plan rehabilitacije ili liječenja za korisnika usluga.

Autistične osobe i njihove obitelji preko KELA-e mogu ostvariti razne financijske beneficije, ovisno o čimbenicima kao što su stupanj invaliditeta, utjecaj na njihovo funkcioniranje i prihodi obitelji. **Neke financijske beneficije uključuju:**

- **Inkluzivni doplatak/invalidnina (Vammaistuki):** financijska naknada koja se daje osobama s invaliditetom, uključujući djecu s autizmom, koja imaju značajno i dugotrajno oštećenje koje utječe na njihovu sposobnost samostalnog funkcioniranja. Naknada ima za cilj pokriti dodatne troškove povezane s invaliditetom. Visina inkluzivnog dodatka/invalidnine ovisi o stupnju invaliditeta i potrebama djeteta/odrasle osobe za podrškom.
- **Doplatak za djecu s invaliditetom (Lapsen vammaistuki):** namijenjen je pružanju financijske pomoći obiteljima za pokrivanje dodatnih troškova povezanih s odgojem djeteta s teškoćama u razvoju.
- **Doplatak za njegu (Hoitotuki):** dostupan je obiteljima koje pružaju intenzivnu njegu kod kuće djetetu s teškim invaliditetom ili bolešću.
- **Rehabilitacijski dodatak za roditelje (Vanhempainraha):** daje se roditeljima koji su spriječeni raditi jer moraju brinuti o svom djetetu i podržavati njegovu rehabilitaciju i razvoj.
- **Posebne naknade:** KELA također nudi posebne naknade za medicinske troškove i farmaceutske troškove koji nisu pokriveni drugim naknadama ili javnim zdravstvenim sustavom. Obitelji mogu imati pravo na naknadu troškova propisanih lijekova, pomagala i putnih troškova povezanih s medicinskim liječenjem ili potrebama povezanim s invaliditetom.

- Primjer Autism Finland -

U prvoj polovici 2023. godini SUZAH-ov tim imao je priliku posjetiti Autism Finland u njihovom uredu u Helsinkiju.

AUTISMI- LIITTO

Autism Finland ili Autismiliitto je nacionalna stručna i nevladina organizacija koja predstavlja spektar autizma i pruža podršku osobama s autizmom i njihovim voljenima u Finskoj. Osnovana 1997. godine, organizacija se zalaže za jednakost, osnaživanje i kvalitetan život za osobe s autizmom i njihove obitelji. Autismiliitto se sastoji od članica iz različitih dijelova Finske, djelujući na nacionalnoj razini. Ove udruge surađuju pod okriljem Autismiliitta, zajedno zagovarajući prava i potrebe osoba s autizmom.

Jedna od ključnih zadaća Autismiliitta je širenje informacija o autizmu. Cilj im je podizanje svijesti i razumijevanja o autizmu među općom javnošću, stručnjacima i donositeljima odluka. Putem različitih kanala poput publikacija, internetskih stranica i edukativnih materijala pružaju točne i ažurirane informacije o poremećajima spektra autizma, uključujući karakteristike, dijagnozu i dostupne usluge podrške.

Organizacija aktivno sudjeluje u utjecaju na donošenje odluka o politikama i zakonodavstvu vezanim za autizam. Autismiliitto radi na tome da se glasovi i perspektive osoba s autizmom i njihovih obitelji čuju i uzmu u obzir u pitanjima koja utječu na njihove živote. Surađuju s vladinim tijelima, javnim institucijama i drugim dionicima kako bi zagovarali inkluzivne politike, prikladne usluge podrške i jednake mogućnosti za osobe s autizmom. Autismiliitto ima važnu ulogu u podršci svojim članicama diljem Finske. Pružaju usmjerenje, resurse i stručnost kako bi pomogli tim udrugama da učinkovito služe svojim lokalnim zajednicama. Dijeljenjem najboljih praksi, organizacijom edukacijskih sesija i olakšavanjem prilika za umrežavanje, Autismiliitto jača kapacitete članica u pružanju visokokvalitetne podrške i usluga osobama s autizmom i njihovim obiteljima.

Organizacija također organizira aktivnosti stručnjaka iz prakse i iskusnih stručnjaka, u kojima sudjeluju osobe s autizmom i njihove obitelji dijeleći svoje znanje, uvide i osobna iskustva s drugima. Ove aktivnosti stvaraju poticajno okruženje za međusobno učenje i osnaživanje, promovirajući osjećaj zajedništva i razumijevanja među osobama i obiteljima pogođenima autizmom.

Osim informativnih i zagovaračkih napora, Autismiliitto nudi savjetodavne usluge i podršku. Pružaju podršku osobama s autizmom i njihovim obiteljima, pomažući im u snalaženju u raznim aspektima njihovih života, uključujući obrazovanje, zaposlenje, socijalnu integraciju i vještine svakodnevnog života. Usluge savjetovanja prilagođene su jedinstvenim potrebama i izazovima s kojima se suočavaju osobe s poremećajem autističnog spektra.

Autismiliitto aktivno sudjeluje u provedbi projekata vezanih uz autizam. Surađuju s partnerima iz područja istraživanja, obrazovanja i socijalnih usluga kako bi razvili inovativne inicijative koje se bave specifičnim pitanjima i nedostatcima podrške osobama s poremećajem autističnog spektra. Ti projekti imaju za cilj poboljšanje života osoba s autizmom i doprinose razvoju inkluzivnijih i prijateljskih zajednica prema osobama s poremećajem autističnog spektra.

Sveukupno, Autismiliitto ima ključnu ulogu u Finskoj promovirajući svijest, razumijevanje i podršku osobama s poremećajem autističnog spektra i njihovim obiteljima. Kroz svoje zagovaranje, širenje informacija, usluge podrške i provedbu projekata, neprestano rade na osiguravanju da osobe s autizmom imaju jednake mogućnosti, pristup odgovarajućoj podršci i priliku da vode ispunjen život unutar svojih zajednica.

U kontekstu rada organizacije Autism Finland važno je istaknuti nekoliko točaka.

- Autism Finland vrlo izričito NE prijavljuje europske projekte. Financiranje Saveza je u potpunosti pokriveno od strane Finske države što omogućuje organizaciji da stalno zapošljava 14 djelatnika od kojih većina radi u Helsinkiju dok je manji dio tima baziran u manja urbana središta prema sjeveru Finske. Prema riječima direktorice organizacije europski projekti su preveliko administrativno opterećenje za organizaciju s obzirom na korist koju donose. Važno je napomenuti da ova izjava dolazi iz zemlje koja ima izuzetno učinkovitu birokraciju i kvalitetne sustave raspisivanja i provedbe EU projekata.
- Autism Finland djeluje u izuzetno razvijenom civilnom društvu ali i ekosustavu vezanom uz području autizma. Najznačajniji vaninstitucionalni akter u području autizma u Finskoj je Autism Foundation, neprofitno poduzeće koje zapošljava preko 400 stručnjaka na 18 lokacija i koje brine za velik dio populacije autističnih osoba u Finskoj.
- Izuzetno je snažno naglašena decentralizacija u Finskoj, unatoč činjenici da velik dio populacije živi na jugu zemlje. Vlast aktivno radi na tome da ugovaranje usluga i praćenje kvalitete usluga prepusti regionalnoj i lokalnoj razini.
- U Finskoj postoji snažna demokratska tradicija i vrlo niska stopa korupcije koja ima pozitivan utjecaj na suradnju predstavnika vlasti na svim razinama i organizacija koje djeluju u području autizma.

Zaključak

Finski i španjolski sustavi podrške osobama s autizmom dijele zajedničke karakteristike koje doprinose njihovoj učinkovitosti u pružanju sveobuhvatne skrbi i usluga. Oba sustava se oslanjaju na snažni sektor civilnog društva, dosljedno i dostatno financiranje, decentraliziranu upravnu strukturu države, snažnu suradnju s lokalnim vlastima i nizak stupanj korupcije. Ovi čimbenici su se pokazali ključnima u stvaranju inkluzivnog okruženja i omogućavanju osobama s autizmom da vode ispunjen život u svojim zajednicama.

Sektor udruga ima ključnu ulogu i u Finskoj i u Španjolskoj, aktivno doprinoseći podršci i zagovaranju za osobe s autizmom. Organizacije poput Autismiliitta u Finskoj i Autismo Burgos u Španjolskoj bile su ključne u podizanju svijesti, širenju informacija i pružanju različitih usluga za osobe s autizmom i njihove obitelji. Prisutnost snažnih i posvećenih nevladinih organizacija osigurava da se posebne potrebe i izazovi osoba s autizmom učinkovito adresiraju i da se podrška prilagođava njihovim jedinstvenim okolnostima.

Ključni element koji omogućuje uspjeh finskog i španjolskog sustava je dosljedno i dostatno financiranje namijenjeno podršci autizmu. Ovdje je opet važno istaknuti primjer Autism Finland kao organizacije koja zna da je njihova izuzetno važna djelatnost adekvatno financiranja od strane države te ne moraju trošiti važne resurse na administriranje projekata. Niti jednoj udruzi u svijetu nije dio misije i vizije administriranje projekata. Obe zemlje prepoznaju važnost osiguravanja adekvatnih

resursa kako bi se osigurala pružanje kvalitetnih usluga i programa podrške. Financiranje od strane vlade, kao i donacije i sponzorstva iz različitih izvora, doprinose financijskoj stabilnosti ovih sustava. Financijska podrška omogućava udrugama da nude dijagnostičke usluge, rane intervencije, psihosocijalnu podršku, posebno obrazovanje i druge bitne programe za osobe s autizmom.

Decentralizacija države još je jedan važan čimbenik uspjeha finskog i španjolskog sustava. Obje zemlje prihvaćaju decentraliziranu upravnu strukturu, u kojoj se donošenje odluka i odgovornost dijele između središnje vlade i lokalnih vlasti. Ovaj decentralizirani pristup osigurava da podrška i usluge budu prilagođene lokalnim potrebama i stvarnostima. Omogućuje fleksibilnost i prilagodljivost jer lokalne vlasti mogu prilagoditi programe kako bi odgovarali svojim specifičnim zajednicama, rezultirajući učinkovitijom i ciljanijom podrškom osobama s autizmom.

Također, dobra suradnja između nevladinih organizacija i lokalnih vlasti ključna je za pružanje sveobuhvatne podrške osobama s autizmom. Suradnja između tih entiteta potiče sinergiju i osigurava učinkovito korištenje resursa. Lokalne vlasti, u suradnji s udrugama, pridonose razvoju i provedbi inkluzivnih politika, pružanju specijaliziranog obrazovanja i programa strukovnog osposobljavanja te uspostavi usluga podrške temeljenih na zajednici. Ova suradnja stvara cjelovitu mrežu podrške koja adresira različite potrebe osoba s autizmom u različitim životnim područjima.

Dodatna snaga oba sustava je nizak stupanj korupcije prisutan u Finskoj i Španjolskoj. Manja razina korupcije pomaže osigurati da dodijeljena sredstva dosegnu svoje namjene i da se usluge podrške pružaju transparentno i pravedno. Povećava povjerenje i sigurnost u sustave, omogućavajući osobama s autizmom i njihovim obiteljima pristup potrebnoj podršci bez suvišnih prepreka ili otežanja.